

Saimaan ammattikorkeakoulu
Kuvataide Imatra
Kuvataiteen koulutusohjelma
Kuvanveisto

Joonas Posio

Mystisen kokemuksen mahdollisuus

Opinnäytetyö 2016

Tiivistelmä

Joonas Posio

Mystisen kokemuksen mahdollisuus, 28 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Kuvataide Imatra

Kuvataiteen koulutusohjelma

Kuvanveisto

Opinnäytetyö 2016

Ohjaajat: kuvataiteilija Ilmari Gryta, taidekriitikko Hannu Castrén

Opinnäytetyön taiteellinen osa on installaatio, joka sijoittuu pimeään tilaan. Teos perustuu pimeydessä liikkuviin vähäeleisiin valoihin sekä äänimaailmaan. Valot ja äänet esiintyvät syklisesti toistaen noin kahden minuutin kiertoa jatkuvasti. Valot aloittavat liikkeensä voimakkaasti, kunnes hiipuvat lähes paikoilleen. Niiden mukaisesti myös ääni toistuu aluksi kovaäänisesti, mutta ajan kuluessa hiljenee. Pimeys kätkee tapahtuman ja toimii tilan symbolina. Teoksen kokonaisuus sala-peräisyydessään viittaa mystisyyteen.

Opinnäytetyön kirjallinen osa käsittelee mystisen kokemuksen mahdollisuutta. Kirjallisella osalla pyritään hahmottamaan, mitä mystinen kokemus voisi tarkoittaa. Aiheen tulkinnanvaraisuuden vuoksi painotus on ehdottava sekä subjektiivinen. Kirjallisessa osassa kartoitetaan mystisen kokemuksen luonnetta ja pohditaan sen potentiaalia. Siinä käydään läpi myös installaation suhdetta tekstissä pohdittuihin asioihin.

Teos ja teksti ovat itsenäisiä kokonaisuuksia, mutta liittyvät tiiviisti yhteen. Installaatio ilmentää aiheita, joita kirjallisessa osuudessa on käsitelty. Opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan on syventänyt taiteilijan ymmärrystä omasta tematiikastaan.

Asiasanat: meditatiivisuus, pimeys, läsnäolo, ääniympäristö, subliimi

Abstract

Joonas Posio

Potential of Mystical Experience, 28 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Fine Arts, Imatra

Degree Programme in Fine Arts

Sculpture

Bachelor's Thesis 2016

Instructors: Mr Ilmari Gryta, Visual artist and Mr Hannu Castrén, Art critic

The installation is the artistic part of thesis. Work is installed in dark space. Moving minimal lights and soundscape in the dark are main elements of installation. Lights and sound are appearing during cycles which last around two minutes. Cycles are repeated continuously. Lights start movement rapidly until they slow down. Also sounds start with loud voice but then quiet down when time passes. Darkness works as a symbol of space and hides installation. The whole work refers to mystical impression.

Textual part of thesis is considering potential of mystical experience. Text is outlining what mystical experience could be or mean. Subject is hard to define and therefore emphasis in text is suggesting and subjective. Text is mapping nature of mystical experience and its possible potential. Text is also comparing how installation is related to topics presented in textual part.

Work and text are independent parts, but they are tightly related to each other. Installation represents themes considered in textual part. The whole thesis process has deepened understanding of artist's themes.

Keywords: meditation, darkness, presence, soundscape, sublime

Sisältö

1 Johdanto.....	5
2 Teoksen mystinen vaikutelma	6
3 Mystisen kokemuksen luonne	8
3.1 Subliimin mystisyys.....	8
3.1.1 Olemattoman olevuus	9
3.1.2 Tunteiden vuorottelu.....	10
3.1.3 Käsitelyskyvyn ulottumattomissa.....	11
3.2 Äänimaailma	11
4 Mystisen kokemuksen potentiaali.....	13
4.1 Henkinen kasvu	13
4.1.1 Eckhart Tolle ja läsnäolo	13
4.1.2 Meditatiivisuus.....	15
4.1.3 Tila ja tyhjyys.....	16
4.1.4 Pelko	18
4.2 Mystinen maailmankuva	18
5 Teosprosessi.....	19
5.1 Putkien kiinnostavuus	19
5.2 Kokeellinen työstäminen	20
5.3 Tekniset yksityiskohdat	21
6 Pohdinta	26
Kuvat.....	27
Lähteet.....	28

1 Johdanto

Opinnäytetyöni kirjallinen osa tutkii mystisen kokemuksen mahdollisuutta. Painotukseni on valitsemissani aiheissa, eikä tarkoitus ole yrittää käydä mystistä kokemusta tyhjentävästi läpi. Tällöin valitsemani itseäni kiinnostavat aiheet heijastelevat taiteellisen työskentelyni lähtökohtia ja tematiikkaa. Lisäksi käsittelen, miten opinnäytetyöni taiteellinen osa liittyy valitsemiini näkökulmiin.

Opinnäytetyöteokseni on pimeään tilaan sijoittuva installaatio. Teos viittaa mystisyyteen: kokonaisuuden salaperäisyys, pimeys ja äänen erikoinen luonne luovat mystistä vaikutelmaa. Teoksen tarkoitus on toimia myös kokemuksellisesti: katsoja on kuin teoksen sisässä ja voi mahdollisesti kokea jotain kiinnostavaa. Teoksessa oleva syklinen liike voi assosioitua moneen asiaan, mutta tarkoitukseni on viitata subliimin mielle yhtymiin ja meditatiivisuuteen.

Tärkeimpinä lähteinä käytän Simon Morleyn (2010) *The Sublime, Documents of Contemporary Art* -kirjaa, johon on koottu eri kirjoittajien tekstejä liittyen subliimiin sekä Eckhart Tollen (1999;2005) kirjoja *Läsnäolon voima*, *Tie henkiseen heräämiseen* ja *Uusi Maa*, *Elämän tarkoituksen oivaltaminen*. Näiden kirjojen sekä muiden lähteiden kautta kartoitan mystisen kokemuksen luonnetta ja pohdin sen mahdollista potentiaalia.

Pääotsikkonani on mystisen kokemuksen mahdollisuus. Sana mystinen laajuudessaan tuntui sopivalta, vaikka sen voisi korvata esimerkiksi sanoilla toiseus, outous, henkinen tai hengellinen. Kokemuksella viitataan aiheen voimakkaaseen subjektiivisuuteen sekä mystisen kokemuksen määrittelyvaikeuteen. Mahdollisuus kuvaa mystisyyden epäselvää luonnetta, sen mahdollista esiintyvyyttä sekä muutosvoimaa.

Käsittelen korkealentoisia asioita, mutta pyrin tekemään sen maanläheisesti, neutraalisti ja avoimesti. Tarkoitukseni on pohtia asioita uskonnollisesta ajattelusta ja yliluonnollisuudesta riippumattomina, vaikka asiat voivat viitata niihin. Mystinen kokemus on laaja ja epämääräinen aihe, jonka vuoksi käsittelen ennemminkin mitä se ehkä voisi olla kuin mitä se on. Vaikka puhun mystisyydestä

sekä subliimista teokseni yhteydessä, en tarkoita että teokseni tuottaisi väistämättä mystisen kokemuksen tai että se olisi subliimi. Tarkoitus onkin lähinnä tutkia näitä käsitteitä ja viitata niiden suuntaan, mutta ei osoittaa, että teos on niitä.

2 Teoksen mystinen vaikutelma

Opinnäytetyöni taiteellinen osa on installaatio, joka on erillisessä pimeässä tilassa. Teoksen tuottaman äänen voi kuulla jo ennen tilaan astumista, jolloin ääni luo jo ensimmäisiä assosiaatioita teokseen. Pimeään tilaan tultaessa kuluu jonkin aikaa, että silmä tottuu pimeyteen. Installoitu teos on tilan perällä, jotta syntyy etäisyyttä teoksen ja katsojan välille.

Teos koostuu muutamista noin kaksimetrisistä kiiltävistä putkista, jotka liikkuvat huojuen ja luovat leijuvan vaikutelman. Putkiin on heijastettu valoja, jotka ovat niin himmeitä, että ne voidaan nähdä lähinnä vain heijastuksina putkien pinnoilla (Kuva 1). Nämä heijastukset kulkevat putkien myötä ylös ja alas putkien liikkuesssa. Tarkoituksellisesti pimeys ja valon vähäeleisyys kätkevät tapahtumaa, joka mahdollisesti alkaa hiljalleen hahmottumaan.

Kuva 1. Valmis teos opinnäytetyönäyttelyssä

Teos liikkuu sykleissä: se käynnistyy voimakkaasti liikkuen ja ääntä tuottaen, jonka jälkeen liike sekä ääni alkavat heikentymään ja lopulta lähes pysähtyvät. Putkien liike syntyy voimakkaasta nytkähdyksestä, jonka myötä ontot metalliputket osuvat toisiinsa tuottaen ääniä. Visuaalisena tapahtumana on siis pistemäisten heijastusten muodostama kuvio, joka liikkuu aktiivisesta passiiviseen. Putkien ääni alkaa korkeana ja voimakkaana mutta muuntuu heijaavaksi ja matalaksi, ja näiden kolahdusten määrä siirtyy alun rytinästä lopun harvempaan toistumiseen. Kun teos on melkein pysähtynyt, se aloittaa saman syklin alusta ja toistuu jatkuvasti. Katsojan tullessa tilaan teos voi olla missä syklin vaiheessa tahansa, mutta jo tilasta ulos kantautuvasta äänestä on voinut saada tuntumaa kuinka teos liikkahtelee.

3 Mystisen kokemuksen luonne

Mystinen kokemus on monimuotoinen käsite, joka kuvaa merkittävää ja normaalityön ylittävää kokemusta, johon voi liittyä positiivisia ja negatiivisia tunteita. Sille on ominaista yhteyden tai yhdistymisen tuntu johonkin mystiseen ja käsittämättömään. Koska mystinen kokemus on voimakkaan subjektiivinen ilmiö, se määrittely tarkasti on haastavaa. Yleensä se kuvaillaan muutoksen tekevänä ja vaikuttavana, mutta toisaalta kokemuksen mullistavuuden taso on suhteellista ja tapauskohtaista.

Mystinen kokemus on käsitteenä siis monitulkintainen. Yleensä sillä viitataan uskonnolliseen kokemukseen, mutta se voidaan käsittää myös ei-uskonnollisista lähtökohdista. Ilkka Pyysiäinen (2013) toteaa, että mystinen kokemus koetaan yleensä uskonnollisena, mutta silloin kokijalla täytyy olla yhteys uskontoon. Jos tätä yhteyttä ei ole, kokemus voi olla uskonnosta riippumaton ja tuntua esimerkiksi jonkin rajan etäännyttämiseltä itsen ja ulkoisen välillä. Pyysiäinen jatkaa:

Monissa itämaisissa perinteissä niin kuin buddhalaisuudessa, korostetaan sitä että kielen avulla ihmiset tekevät keinotekoisia erotteluja, esimerkiksi eron itsen ja ulkomaailman välillä. Sen takia pyritään pois kielellisestä lähestymistavasta maailmaan, pois kaikesta loogisten erojen tekemisestä. (Löyttyniemi 2013.)

Sitaatti kuvaa itsen ja ulkomaailman suhteen määrittelyn vaikutusta, toisin sanoen eron tekemistä niiden välille. Kielen käsitteillä asiat jaetaan yleensä subjektiin ja objektiin. Tämä ajattelu ja analysointi eroista minän ja muun välillä korostaa tunnetta kaiken erillisyydestä. Kuten monissa uskonnoissa, tunne kuulumisesta johonkin suureen kokonaisuuteen voi olla elähdyttävä, tyydyttävä ja voimaa antava tunne. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään mystisen kokemuksen luonnetta kartoitettavia aspekteja, joihin liittyy vuorovaikutuksen kokemus.

3.1 Subliimin mystisyys

Subliimi eli ylevä voidaan ymmärtää adjektiivina, joka kuvaa jotain mittaamatonta, jylhää ja vavisuttavaa sekä tunteena tai kokemuksena, joka suhteuttaa kokijaa johonkin merkittävään ja normaalista poikkeavaan. Subliimille on olennaista ristiriitaisuus: se voi sisällyttää tunteita negatiivisesta positiiviseen ja kunnioituksesta pelkoon. Subliimi liittyy havaintokokemuksen ulkopuolelle menevään ja subliimia

voi olla vaikea käsittää analyyttisesti järjellä. Klassinen esimerkki subliimista on räjähtävä tulivuori tai raivoava myrsky, jotka voivat kauhistuttaa mutta herättää myös ihastelevia tunteita tai kysymyksiä itsestä suhteessa luontoon.

3.1.1 Olemattoman olevuus

Subliimi on käsite asialle, joka epäkonkreettisuutensa vuoksi on ongelmallinen kuvata tai sanallistaa. Subliimi on väljä sana, joka viittaa löyhästi subliimille ominaisiin elementteihin, se ennemminkin osoittaa johonkin suuntaan kuin kertoo miten asia on. Barbara Claire Freeman (1995) käyttää seuraavaa esimerkkiä subliimin kuvauksesta:

Esimerkiksi Jean-Francois Lyotardin muotoilun mukaan, subliimi ei ole esitys esiintymättömästä, vaan esitys faktasta että esiintymätön on olemassa (Morley 2010, 65).

Ajatus osoittaa, että subliimi ei ole kuvaus kuvaamattomasta, ilmaisu ilmaisemattomasta, vaan esitys faktasta että ei-oleva on olemassa. Toisin sanoen taiteella joka liittyy subliimiin, ei pyritä esittämään subliimia niin kuin se on, vaan se esittää vertauskuvallisesti, siten että jotain voi olla olemassa. Tällöin teos ei itsessään ole subliimi-ilmiö, vaan viittaa siihen ja luo mahdollisesti mielikuvan subliimin aistimuksesta. Tätä epäsuoraa ilmentymää voisi verrata tilanteeseen, kun joku kokee että jossain kummittelee. Kokijan tunnetta ei voida mitenkään todistaa oikeaksi, mutta toisaalta tunnetta kummituksien mahdollisesta läsnäolosta ei voida myöskään kiistää.

Juuri tunne jostain toiseudesta luonnehtii subliimia ja jos teos viittaa subliimiin, se todennäköisesti tapahtuu runollisesti: teos luo assosiaatioita toteamuksien sijaan. Vertauskuvallinen ilmaisu on yleinen taiteen keino ja varsinkin subliimin kaltaisen abstraktin käsitteen ilmentämisessä ehkä ainut mahdollinen. Avaruus, tyhjyys, hengitysilma, alitajunta ja tiedostamattomat muistot ovat esimerkkejä subliimin ilmiön tyylistä asioista. Ne ovat olemassa, mutta niitä voi olla vaikea tiedostaa läsnäoleviksi ja vaikuttaviksi tekijöiksi.

Koska subliimin kokemus on monitulkintainen ja mahdollisesti tunne jostain rajoista tai voimasta, sen esitys on konkreettisesti haastavaa. Teos toimii ennemminkin metaforana subliimille ja sen luonne on ehdottava eikä toteava. Tällöin

kiinnostavaksi muodostuu tulkinnanvaraisuus ja esitys, joka perustuu johonkin mahdollisesti olevaan.

3.1.2 Tunteiden vuorottelu

Kunnioittava pelko ja ihmettely voi äkkiä hämärtyä kauhuun, korostaen subliimin kokemuksen pimeämpää puolta, kun innostava tunne ilosta muuttuu flirttailuun hajaannuksen ja demonisen kanssa (Morley 2010, 12-13).

Subliimille kokemukselle on ominaista tunneskaalan ravistelu. Subliimiksi luokiteltava ilmiö voi hallitsemattomuudessaan tai käsittämättömydessään tuottaa pelonsekaisen kunnioituksen tunteen. Tällöin kokijan suhde kohteeseen tulee merkittäväksi ja mahdollinen pienuuden tunne voi ilmetä nöyrytenä. Nöyryyden kokeminen ei aina ole negatiivista, sillä voi olla kasvattava ja ymmärrystä lisäävä ominaisuus. Se voi auttaa suhteuttamaan omien ongelmien ja huolien merkittävyyttä suhteessa muihin asioihin. Itsensä pieneksi kokeminen voi toisaalta tuntua musertavalta, mutta toisaalta se voi mahdollistaa tunteen kaiken yhteenkuulumisesta.

Subliimiin kuuluvat ristiriitaiset ja vuorottelevat tunteet: esimerkiksi jonkin kokeminen miellyttävänä mutta toisaalta epämiellyttävänä. Teoksessani syklin alun aggressiivinen liike voi olla jännitystä aiheuttava, mutta sen jälkeinen putkien rauhoittuminen voidaan kokea miellyttävänä. Tapahtumaketju kaaoksesta seesteisyyteen viittaa subliimin kokemuksen rakenteeseen, jossa pelko ja lumous vuorottelevat. Kuten ukkonen, esimerkki luonnon subliimista ilmiöstä voidaan kokea sekä uhkaavaksi että kauniiksi.

Teoksessani vuorottelu kaaoksesta seesteisyyteen kuvaa myös asioiden kulkua: yleensä elämä vuorottelee ärsykkeen ja rauhan, sekasorron ja harmonian, työn ja levon, aktiivisuuden ja passiivisuuden sykliä. Tämä kontrasti antaa arvon kummallekin vastaparille ja siksi jokin asia tuntuu merkittävältä, kun tietää sen vastakohtan. Tällöin negatiiviseksi koettu asia voikin olla välttämätön elementti, jotta toinen asia voitaisiin kokea positiivisena. Myös kontrastien sykli on jatkuvaa, asiat toistuvat vuorotellen, mikä tuntuu vääjäämättömältä ja luontevalta rytmiltä.

3.1.3 Käsityskyvyn ulottumattomissa

Morley sanoo nykytaiteessa keskustelun subliimista varovasti viittaavan tapaan, jolla ennen puhuttiin uskonnollisista kokemuksista, mutta nykyaikaiset taiteilijat ja ajattelijat torjuvat perinteiset käsitykset sielusta tai korkeammista voimista. Sen sijaan *The Sublime, Documents of Contemporary Art* -kirjaan kootut eri kirjoittajien tekstit käsittelevät nykyaikaista subliimia ennemminkin sisäisenä ja läsnäolevana transsendenssina, muuttavana kokemuksena joka tapahtuu tässä ja nyt. (Morley 2010, 18.)

Edellä mainitussa subliimin määrittelyssä käytetty sana transsendenssi tarkoittaa havaintokokemuksen ulkopuolelle menevää, aistit ja järjen ylittävää. Toisin sanoen se on normaaliuden ja arjen vastaista toiseuden kokemista. Läsnäolo voidaan ymmärtää toisena elementtinä, joka yhdistyy mystiseen havainnon ulottumattomissa olevaan kokemukseen. Silloin siihen liittyy ajattomuus, koska läsnä olemisen tarkoittaa olemista ainoastaan nykyhetkessä. Toisin sanoen silloin koetaan asiat välittömästi, ilman ajattelua, joka voi viedä olemisen pois sen hetkestä tapahtumasta. Mystiselle kokemukselle on ominaista ajan kokeminen toisarvoisena ja sen korostama tunne yhteydestä.

3.2 Äänimaailma

Äänet tai äänimaailma voivat vaikuttaa oleellisesti kokemuksiin: ne voivat korostaa tunteita, kuten rauhoittaa tai ärsyttää. Äänet voivat myös tuoda uuden näkökulman tai painotuksen koettavaan asiaan. Teoksessani äänien tuottama ympäristö sekä tunnelma pyrkivät luomaan yhteyttä teoksen ja katsojan välille. Tämän lisäksi äänimaailman kulku häiritsevistä miellyttävään ja kovaäänisestä rauhalliseen viittaavat pyrkimykseen kuvata kontrastien merkitystä.

Teoksessa äänimaailman muodostavat pitkät ja ontot putket, jotka toisiinsa suhteellisen sattumanvaraisesti osuessaan tuottavat ääniä. Kun isot metalliputket kohtaavat toisiinsa, syntyvä ääni alkaa korkeataajuisesta kilahduksesta, mutta muuntuu sitten ympärille levittäytyväksi matalaksi taajuudeksi. Äänisykli toistaa teoksen liikesykliä: äänten sointi kohoaa voimakkaaksi syklin alussa, jonka jälkeen putkien osuminen toisiinsa harventuu ja kokonaisuudessaan äänet hiljalleen vähenevät.

Petri Kuljuntausta toteaa matalien äänien vaikuttavan kehoon fyysisesti. Kehon resonoinnin voi tuntea esimerkiksi tanssiklubin äänentoistossa tai sinfoniakonsertissa. Myös infraäänit eli ihmisen kuulokynnyksen alittavat äänet tuntuvat kehossa vaikkei niitä voi kuulla. Esimerkiksi kirkkourut hyödyntävät infraääniä ja ne saavat kuulijansa tuntemaan musiikin fyysisesti. (Kuljuntausta.)

Matalan äänen taajuuden aiheuttama resonointi kehossa tuntuu vaikuttavalta ja äänikokemus kokonaisvaltaisemmalta, kun mukana on myös tuntoaisti. Ääni tuntuu ottavan vallan ja levittäytyvän kaikkialle, mikä luo tunteen jonkin keskellä olemisesta. Tämä efekti luo yhteyttä äänilähteen ja kuulijan välille. Äänen fyysisyyden kokeminen myös tuottaa tunteen, että ollaan jonkin arjesta poikkeavan äärellä. On hämmentävää, miten ääni voi tuntua konkreettisesti kehossa ja siksi tunne on lähes mystinen. Kuten edellä mainittiin uskonnolliseen äänimaailman liittyvien urkujen tuottavan matalia ääniä, tuntuu se liittyvän juuri tarpeeseen saada kuulija virittäytymään ja havahtumaan tavanomaisesta poikkeavaan, uskonnolliseen tunnelmaan.

Matalat äänet voidaan yhdistää uskontoihin, esimerkiksi kirkonkellot, urut ja rummut saavat aikaan matalia äänen taajuuksia, jotka vaikuttavat huomaamatta kokijaansa. Matala ääni voidaan kokea esimerkiksi rauhoittavana mutta toisaalta uhkaavana. Korkea ääni voidaan yhdistää huomionkiinnittämiseen. (Äänipää.)

Yllä mainituilla äänilähteillä pyritään siis tuottamaan erilainen olotila matalien äänien avulla. Äänet vaikuttavat kuin piilotetusti, mikä viittaa mystisyyteen tai havaitsemattoman läsnäoloon. Myös matalan äänen ristiriitaiset miellelyhtymät, jännitys ja puoleensavetävyys, viittaavat normaalista poikkeavaan. Teoksessani putkien tuottama ääni alkaa korkeasta huomion herättävästä kolahduksesta ja maldaltuu tynnyttäväksi, heijaavaksi ääneksi. Tällöin äänen kulkuun syntyy kontrastinen jännite.

Teoksen äänimaailma lähestyy myös ambient-musiikin ideaa, pyrkimystä tuottaa ääniympäristö. Tällöin se antaa mahdollisuuden syventyä itse musiikkiin tai muuhun ajatukseen. Se toimii kuin taustavaikuttajana, johon voi uppoutua tai jonka varassa voi syventyä omaan mieleensä. Ambient-musiikissa korostuu yleensä

ikuiselta vaikuttava ääniympäristö vailla alku- tai loppupistettä. Teoksen äänimaailman syklinen kulku sekä väreilevyys pyrkivät virittämään ambientille ominaisiin assosiaatioihin.

4 Mystisen kokemuksen potentiaali

Mystinen kokemus kuvaillaan yleensä todella merkittäväksi kokemukseksi, mutta toisaalta se voi olla hiljainen muistutus loogisen ajattelun ja arkisuuden vastaisesta. Yhtä lailla se voidaan kokea normaalista poikkeavana tunteena. Kokemus saattaa tuottaa voimakkaita tuntemuksia, mitkä voivat vaihdella positiivisesta negatiiviseen. Olennaista mystiselle kokemukselle on muutos: muuttunut mielentila jonka kautta se koetaan sekä kokemuksen jälkeinen vaikutus elämään.

Mystisen kokemuksen vaikuttavuuden asteesta huolimatta siinä voi olla potentiaalia. Potentiaalilla tarkoitan mystisen kokemuksen luomia uusia näkökulmia, ennennäkemättömiä mahdollisuuksia ja totutun kyseenalaistamista. Normaaliajattelusta eroava mielentila voi tuoda jotain uutta asioiden ymmärtämiseen ja niihin suhtautumiseen, se voi muuttaa maailmankatsomustamme tai tapaamme elää.

4.1 Henkinen kasvu

4.1.1 Eckhart Tolle ja läsnäolo

Eckhart Tolle on mystikko ja henkisen tien opettaja, jonka opetus perustuu läsnäolon merkitykseen. Lähtökohtaisesti ihminen suhtautuu kaikkeen käyttäen mielen käsitteitä, mikä täyttää tietoisuuden toistuvilla ajatuksilla ja mahdollisilla uhkakuvilla. Ihmisen käsitys itsestään rakentuu ajatuksista koostuvaan minään, joka koetaan muusta erillisenä. Läsnäoloon pyrkimisellä Tolle tarjoaa mahdollisuutta vähentää päänsisäisiin ajatuksiin uppoutumisen roolia ja elämän elämistä läsnäolon, suoran kokemisen kautta. Hän näkee ajan, eli menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden erottelun haitallisena, sillä se vie ihmistä jatkuvasti pois nykyisyydestä, ainoasta todellisesta ajasta. (Tolle 1999.)

Tolle kertoo itse kokeneensa elämänsä muuttaneen kokemuksen, joka myös kuvastaa hänen ajatteluaan läsnäolosta. Hän oli ollut pitkään voimakkaasti masentunut, ja eräänä yönä hän herätessään koki tutun tuskan erityisen voimakkaana. Kysymykset elämän jatkamisen mielekkyydestä kiteytyivät hänen ajatukseen:

"En voi enää elää itseni kanssa." Tämä ajatus toistui toistumistaan mielessäni. Yhtäkkiä tiedostin, miten kummallinen tuo ajatus oli. "Olenko yksi vai kaksi? Ellen voi elää itseni kanssa, täytyy olla kaksi minää: 'minä' ja 'itse', jonka kanssa 'minä' ei voi elää." Ajattelin: "Ehkä vain toinen niistä on todellinen." (Tolle 1999, 18.)

Ajatuksen hämmentävyys pysäytti hänen mielensä ja hän koki jonkin energian valtaavan hänet. Pelko alkoi kasvaa ja hän tunsu joutuneensa tyhjyyteen. Sitten pelko kuitenkin katosi ja hän antautui tyhjyydelle. Seuraava muistikuva oli kun hän heräsi uudestaan aamulla. Hän koki maailman kuin uudestisyntyneenä täynnä ihmeteltävää ja kauneutta. Siitä eteenpäin hän koki pysyvää rauhaa ja vasta myöhemmin tiedosti kokeneensa henkisen heräämisen. Se perustui yllä mainitun yön äärimmäiseen kärsimykseen, joka pakotti hänet luopumaan mielensä luomasta onnettomasta itsestään. Tämän valeitsen haihtuessa jäljelle jäi läsnä oleva, todellinen olemus. (Tolle 1999, 17-19.)

Tollen kokemus on esimerkki positiivisesti vaikuttavasta mullistavasta kokemuksesta, jonka voisi määritellä mystiseksi kokemukseksi. Kokemuksesta välittyy omien ongelmien häviäminen sen ymmärryksen kautta, että ongelmat johtuivat liiallisesta samaistumisesta oman mielen luomaan kuvaan minuudesta. Tolle ajattelee, että liiallinen ajattelu vie huomiota pois nykyhetkestä ja suorasta kokemisesta. Tällöin mielen loputon analysointi vääristää ymmärrystä todellisuudesta. Mieli synnyttää ajatuksia, jatkuvia ennakoasenteita ja oletuksia asioista, mikä johtaa todellisuuden kokemiseen ennemminkin jonkin suodatuksen kautta kuin suoran kokemisen.

Läsnäolo, asioiden kokeminen kussakin hetkessä mahdollisimman välittömästi, voidaan kokea huojentavana, kun ajattelun luomat ongelmat siirtyvät sivuun. Jos luopuu ajattelemasta liikaa mennyttä tai tulevaa, ei mieli ehdi luoda aikaan sidonaisia negatiivisia ajatuksia, esimerkiksi mitä virheitä tuli tehtyä tai mistä pitäisi kohta selviytyä. Tolle ei kuitenkaan sano että ajattelu pitäisi hylätä tai mennyt ja tuleva unohtaa, vaan niihin liittyvät liialliset ajatukset tulisi tiedostaa ja sitä kautta

pyrkii eroon turhasta kuormituksesta. Tollen ajattelu on jossain määrin analyttisesti ymmärrettävää, vaikka se pohjautuu ymmärrykseen todellisuuden mystisestä luonteesta ja kaiken ykseydestä.

Kuten Tolle puhuu ajatuksista luopumisen vievän läsnäoloon, voidaan todeta meditaation olevan samaan ilmiöön pyrkivä asia. Sekä läsnäolossa että meditoinnissa on tarkoitus häivyttää ajatusten ylivaltaa ja kokea yhteyttä ympäröivään. Kun läsnäolossa luovutaan mielen jatkuvasta analysoinnista ja koetaan tilanne ilman turhaa sisäisen sanelun eli ajattelun erittelyä, yhtä lailla meditoinnissa taas syvennyttään omaan tilaan kokemaan yhteyden tunne. Voisi sanoa läsnäolon olevan mielentila, joka kuvaa elämistä välittömän tiiviissä suhteessa ympäristön kanssa. Meditointi kuvaa harjoitusta, joka tähtää parantamaan keskittymiskykyä, jonka voi soveltaa käytännön elämän eri tilanteisiin. Kyse on siis käytännössä samoista asioista, mutta hieman eri toimintamekanismeilla.

Toivon teokseni tuottavan samanlaisia mielle yhtymiä, mitä läsnäoloon ja meditointiin voidaan assosoida. Teoksen sykli ärsykkeestä ei-ärsykkeeseen, aktiivisesta passiiviseen kuvaa mielen toimintaa: se poukkoilee ajatuksesta toiseen välillä kiihtyen ja sitten taas rauhoittuen. Myös minimalistinen karsinta teoksen visuaalisuudessa pyrkii näyttämään vain oleellisen, jolla viitataan meditoinnille tyyppilliseen keskittymisen painottamiseen. Pimeyden peittäessä suuren osan informaatiosta huomio kiinnittyy vain siihen, mikä vielä on havaittavissa.

4.1.2 Meditatiivisuus

Meditatiivinen suhtautuminen asioihin voi muuttaa totuttua tapaa havainnoida. Pohjimmiltaan meditointia voisi kuvailla keskittymisen kautta tapahtuvaksi mielen tarkasteluksi, jolla pyritään menemään ajatusten yli ja keskittymään rauhalliseen taustatilaan, jonka vieressä ajatukset myllertävät. Meditatiivisuuden voi yhdistää mystiseen kokemukseen kuuluvaksi, sillä siihen liittyy kysymykset itsen olemuksesta sekä ajattelun tai tietoisuuden tilan muuttumisesta.

Näkemisen tai kuulemisen ensihetkellä – varsinkin jotakin uutta havaittaessa – mielen suorittamaa kategorisoimista tai tulkintaa edeltää yleensä valppaan tarkkaavaisuuden taukotila, jossa havaitseminen tapahtuu. Se on sisäistä avaruutta. (Tolle 2005, 214.)

Koen kiinnostavana juuri ennen mielen tulkintaa tapahtuvan suoran kokemisen tilan, joka on kuin tauko ajatusvirrasta. Halusin teokseeni salaperäisen hiljalleen aukeavan tunnelman, johon on lähes pakko keskittyä: teokseni voi kuulla jo ennen pimeään tilaan astumista, pimeässä tilassa liikkuminen on varovaista ja teoksen lähestyminen varauksellista. Installaation kokonaisuuden hahmottaminen on epäselvää, koska pimeys peittää suuren osan informaatiosta. Lisäksi epävarmuus, mistä liikkuva ja ääntä toistava elementti koostuu, korostaa tarkkaavaisuutta. Tarkoitus on tällöin yrittää pidentää suoran havainnoinnin tilaa.

Meditaatiolla pyritään havainnoimaan suoraan ilman mielen erittelyä. Koska teos on erikoinen aistiärsyke, huomio kiinnittyy siihen helposti, mutta yhtä lailla saman keskittymisen voisi kohdistaa kaikkiin asioihin. Suhteellisen yksinkertaiset äänet ja valot eristettyinä voivat saada enemmän merkitystä, kuin niiden ollessa muun ympäristön seassa. Meditatiivisesti keskittymällä saman merkityksen voi kokea asioissa jo itsessään, oli niiden ympärillä mitä tahansa. Kun jokin koetaan kiinnostavana poikkeavuutensa vuoksi, saman kiinnostuksen voi mahdollisesti löytää tylsästäkin asiasta suhtautumalla siihen meditatiivisesti. Tällöin kokija tulee oleellisemmaksi kuin kokemisen kohde ja merkittävämpää on se miten havainnoidaan, kuin mitä havainnoidaan.

4.1.3 Tila ja tyhjyys

Meditatiivisuuteen liittyy kysymykset tilasta: kuinka paljon on tilaa ajatusten ympärillä tai mikä on ajatusten suhde taustalla olevaan tilaan. Myös meditatiivisuuteen liittyvää ykseyden kokemusta voitaisiin kuvailla tyhjyydeksi. Tyhjyys voidaan ymmärtää metaforana tilalle, joka on rajaton ja vailla erottelua erillisiin elementteihin. Jos tämä tila koetaan positiivisena, voisi sitä sanoa myös täyteydeksi. Kuitenkin kaikkia edellä mainittuja kielikuvallisia sanoja yhdistää rajattomuus.

Mitä tapahtuu silloin, kun vedätte huomion pois avaruudessa olevista kohteista ja tulette tietoiseksi itse avaruudesta? Mikä on tämän huoneen varsinainen olemus? Esimerkiksi kalusteet ja kuvat ovat huoneessa, mutta ne eivät ole huone. Lattia, seinät ja katto rajaavat huoneen, mutta nekin eivät ole huone. Mikä siis on huoneen varsinainen olemus? Tietysti tila, avaruus, tyhjä tila. Ilman sitä ei olisi mitään 'huonetta'. Koska tila – avaruus – 'ei ole mitään', voidaan sanoa, että se mitä ei ole on tärkeämpää kuin se, mitä siellä on. (Tolle 1999, 140.)

Lähtökohtaisesti maailmaa havainnoidaan erottamalla asiat toisistaan, analysoimalla missä mikäkin on suhteessa toisiin ja itseen. Asioiden välillä olevaan tyhjiin tilaan ei ole yleensä tarvetta eikä hyötyä kiinnittää huomiota. Tällöin sitä on vaikea edes huomioda olemassa olevaksi ja ajatus tilasta jonkin välillä voi tuntua epäoleelliselta. Silloin voi jäädä huomaamatta tämä avaruudellinen taso asioista, minkä voisi kokea kaiken yhdistävänä tekijänä.

Meditoidessa pyritään tekemään tilaa ajatusten väliin ja saamaan kosketusta tyhjiyteen. Pimeys toimii teoksessani tilan tai paremminkin tilattomuuden symbolina: se luo tyhjyyttä ja avaruutta. Pohjimmiltaan pimeys hävittää rajat ja jäljelle jää avaruudellinen tila ilman rajoja. Tällöin pimeys tulee yhtä tärkeäksi kuin teoksen näkyvät konkreettiset osat. Pimeys myös antaa merkityksen näkyville osille sekä kuvastaa tilan välttämättömyyttä. Samalla kun pimeys ei ole mitään ja tekee ympäristön muulle, toisaalta se on itse tila, tyhjiys, joka toimii vuorovaikutuksessa asioiden kanssa.

Jokainen ääni syntyy hiljaisuudesta, kuolee takaisin hiljaisuuteen ja on koko olemassaolonsa ajan hiljaisuuden ympäröimä. Hiljaisuus mahdollistaa äänen olemassaolon. Se on todellisena mutta ilmentymättömänä osana jokaisessa äänessä, jokaisessa sävelessä, jokaisessa laulussa, jokaisessa sanassa. Ilmentymätön on läsnä tässä maailmassa hiljaisuutena. (Tolle 1999, 138.)

Niin kuin erilliset asiat vuorovaikuttavat tilan kanssa, myös äänet tarvitsevat taustan: hiljaisuuden. Hiljaisuus kuvastaa myös jotain yhdistävää sekä antaa äänelle arvon. Hiljaisuus voidaan ymmärtää tyhjiytenä ja perustana, joka mahdollistaa äänen kuuluvuuden.

Teoksessa äänisykli etenee äänekkäästä äänettömämpään, luoden merkityseroa kummallekin elementille. Sekä ääni että hiljaisuus äänen välissä ovat merkityksellisiä ja juuri niiden vaihtelu antaa niille merkityksen. Hiljaisuus ja ääni toimivat samaan tapaan kuin visuaalinen näkyvä osa ja pimeä tila. Ne pyrkivät vastaamaan meditoinnin luonnetta, jossa yritetään tiedostaa tapahtumien ja taustan suhde.

4.1.4 Pelko

Adjektiivin mystinen voidaan liittää salaperäisyys, selittämättömyys ja tuntematon. Nämä sanat määrittävät mystistä kokemusta normaalista poikkeavaksi, vieraaksi ja oudoksi. Tuntematon, uusi ja mahdollisesti uhkaava voi herättää negatiivisia tunteita, kuten pelkoa. Erityisesti silloin kuin tuntemattomaan liittyy oudon muutoksen ominaisuus. Toisaalta on subjektiivista miten asiat koetaan ja mystisiä kokemuksia yleensä sävyttää positiivisuus.

Kiinnostus henkiseen kasvuun voi tulla hiljalleen ja varsinkin kun kärsimys käy suureksi. Myös radikaalit ravistelevat kokemukset voivat herättää kiinnostuksen. Pelko tunnetilana voi toimia henkiseen kasvuun osoittavana, se herättää pohtimaan pelon mahdollisia syitä sekä kokijan suhdetta pelon kohteeseen.

Teoksen äärellä voi mahdollisesti kokea varauksellisuutta, ehkä jopa pelkoa. Pimeys, epäselvyys mistä teos koostuu ja ajoittain voimakas ääni voivat luoda jännitystä. Tarkoitus ei ole pelotella, säikäyttää tai tehdä negatiivista teosta. Idea on luoda jollain tasolla tuntemattoman ja oudon tuntuinen tilanne. Tällöin teos voi erottua normaalista kokemuksesta, tuottaen tunteen jonkun mystisen tai poikkeavan äärellä olemisesta. Tietyllä tasolla se voi viitata myös subliimiin.

4.2 Mystinen maailmankuva

Tässä tekstikokonaisuudessa käsittelemistäni ajatuksista kuvastuu mystinen käsitys maailmasta tai todellisuudesta. Pohdinnasta voidaan tulkita pyrkimys ymmärtää maailma mystisyyden pohjalta, jolloin selviä vastauksia ei ole ja asiat perustuvat sanojen kuvailun yli menevään todellisuuteen. Esimerkki tästä on ykseyden käsite, jonka kokeminen on suhteellista ja koko käsitys ykseydestä on kyseenalaistettavissa.

Mystisen maailmankuvan voidaan ajatella olevan ristiriidassa tutkivaan, maailman analysointiin perustuvan tieteellisen maailmankuvan kanssa. Kun tiede pyrkii koko ajan kehittyessään yhä paremmin selventämään maailmaa ja todellisuuden luonnetta, mystinen maailmankuva tuntuu tieteen rinnalla pysähtyneeltä ja jarruttavalta asenteelta. Tieteen luonne on eteenpäin menevä, tutkiva ja loputtoman utelias, kun mystisyys on kuin valmis selitys jo olevalle.

Tieteen avulla on saatu selville ja saadaan selville hyvin tärkeitä asioita. Tiede ei välttämättä kuitenkaan tyhjentävästi selvennä todellisuuden luonnetta. Se on ennemminkin loputtomalla matkalla selvyyteen kuin perillä. Tilannetta voisi kuvailla seuraavasti: kun tiede loputtoman nälkäisenä etsii vastauksia eivätkä kysymykset lopu, niin mystisyys taas lähtee oletuksesta, että todellisuus perustuu järjen ja analysoinnin ylittävään. Kun ajatellaan että tieteessä asioille löytyy jatkuvasti uusia näkökulmia, se on siis menossa totuuden suuntaan. Mutta kuinka pitkälle täytyy mennä, jotta sen avulla saavutetaan tyhjentäviä, tiedonjanon tyydyttäviä totuuksia?

Mystiseen maailmankuvaan liittyvä subjektiivisuuteen, tuntumaan ja todistettavuuden mahdottomuuteen perustuva näkemys maailmasta on tieteelle vierasta. Tieteen ja mystisyyden voisi ajatella olevan eri tapoja nähdä maailma, mutta voi myös ymmärtää niiden vastaavan eri tavalla kysymyksiin. Kummallakin voi olla oikeutettu paikkansa, ne eivät välttämättä poissulje toisiaan.

Tieteen merkitystä ja roolia väheksymättä myös mystinen maailmankuva voidaan nähdä potentiaalisena. Siihen kiteytyy epävarmuuden, selittämättömyyden ja mysteerin hyväksyntä ja kokemus kaiken perustana, ehkän oleminen vastauksena. Käsittämättömyyden ymmärtäminen kaikkeuden pohjana voi olla tyydyttävä ja kiinnostava näkemys elämään.

5 Teosprosessi

5.1 Putkien kiinnostavuus

Teokseni pohjautuu aikaisemmin tekemieni pimeän tilan installaatioiden ideoihin. Syyslukukaudella työskentelin etsimällä eri ratkaisuja toteuttaa installaatioita. Kartoitin vaihtoehtojen kautta, mikä opinnäytetyöteokseni tulisi olemaan ja miten se kannattaisi toteuttaa.

Idea teoksesta alkoi muodostumaan, kun sattumalta löysin kiiltävän ja onton putken. Etsin tuolloin kaikkia kiiltäviä materiaaleja, koska heijastin niihin heikkoja valoja ja kiiltävyytensä vuoksi ne heijastivat niitä voimakkaasti takaisin. Tavoittelin

efektiä, jossa valonlähteiden näkyvyys on piilotettu ja ainoa näkyvä valo on heijastukset. Testasin putken heijastusominaisuutta kiinnittämällä sen siiman varaan työhuoneeni kattoon, koska pidän sen tuottamasta leijuvasta vaikutelmasta. Huomasin putkea testatessa, että hyvän heijastuksen lisäksi putki tuottaa johonkin osuessaan kiinnostavan äänen. Ääni kuulosti lumoavalta ja potentiaaliselta.

Hankin lisää putkia, jotta pystyisin testaamaan havaintojani paremmin. Nämä putket olivat pituudeltaan noin 1,5 metriä pitkiä, kiiltäviä, onttoja ja keveitä alumiini-putkia. Ripustin useamman putken vierekkäin, jolloin heijastavaa pinta-alaa oli reilusti sekä putkilla oli mahdollisuus liikkuaan osua toisiinsa, jolloin syntyi ääni. Kokonaisuus pimeässä tilassa luoden pienistä valoista hämmentävän liikkuvan kuvion ja äänien maagisuus tekivät minuun vaikutuksen. Annoin sitten teoksen olla ja jatkoin vielä muidenkin teosvaihtoehtojen etsimistä. Myöhemmin sitten päätin, että tämä putkista koostuva installaatio tulee olemaan opinnäytetyöni.

5.2 Kokeellinen työstäminen

Teoksen työstäminen oli kokeellista: työprosessiin kuului paljon asioiden toimivuuden testaamista. Prosessiin sisältyi epävarmuuden sietämistä, koska teoksen ratkaisut selkeentyivät hiljalleen ja piti vain luottaa että teos tulee toimimaan. Toisaalta epävarmuuden lisäksi koin innostusta, kun teoksen ongelmat alkoivat selviämään. Koska teos oli tarkoitus saada liikkeelle, siihen sisältyi monia ratkaistavia asioita: kuinka teos tulee liikkumaan, miten osat kestävät liikettä ja miten liike vaikuttaa visuaalisuuteen.

Aluksi testasin teoksen liikettä laittamalla putket itse käsilläni liikkumaan. Oli kuitenkin selvää, että lopullinen teos täytyisi saada toimimaan itsenäisenä. Olin onnekas, kun opinnäytetyöohjaajani oli Ilmari Gryta, koska hänellä on paljon kokemusta liikkuvien veistosten työstämisestä. Mietimme liikeratkaisua ja aluksi testasin tuulettimia, mutta niiden luoma puhallus ei liikuttanut putkia riittävän tehokkaasti. Ilmari keksi motorisoidun ratkaisun, mikä toimii tuulettimia paremmin: se näyttää visuaalisesti paremmalta eikä tuota liikaa ylimääräistä ääntä. Moottori myös ajastettiin toimimaan sykleissä, jolloin liike lähtee käyntiin noin parin minuutin välein.

5.3 Tekniset yksityiskohdat

Jotta teoksestani saisi oikean vaikutelman, se olisi hyvin tärkeä nähdä silmillä tilassa, johon se on installoitu. Koska teos perustuu todella heikosti näkyviin valoihin, teoksen kuvaaminen ja videointi on haastavaa. Dokumentointi ei voi myöskään toistaa silmien havainnointia, jossa silmillä kuluu aikansa tottua pimeään. Liikettä ei voi esittää kuvilla ja kaiken lisäksi teoksen äänimaailma ei ole kuultavissa tekstin kautta. Näistä rajoituksista johtuen pystyn kuvailemaan teostani lähinnä sanallisesti tässä tekstissä. Alkuun sijoitin kuvauksen, mistä voi hahmottaa, miltä teoksen kokeminen tuntuisi. Lisäksi kuva teoksesta on suuntaa-antava.

Pyrin esittämään tekstin alussa vaikutelman, joka installoidusta teoksesta tulisi ilmetä. Seuraavaksi avaan teoksen teknistä puolta valossa otettujen kuvien kautta. Koska kuvat ovat työprosessista ja työhuoneelta, ne eivät vastaa vaikutelmaa lopullisesta installaatiosta. Oikeasti installoituna teoksen elementit ovat pimeyden peittämiä, jolloin syntyy hämmentävä ja mystinen vaikutelma.

Installaatio koostuu seitsemästä noin kaksi metriä pitkistä metalliputkista, jotka riippuvat siimojen varassa (Kuva 2, 3). Siimat on kiinnitetty katossa olevaan kiinnityslevyyn. Levyn yläpuolella on moottori, johon kiinnitetty kierretanko tulee reiän läpi levyn alapuolelle. Kierretankoon on kiinnitetty käyrä metalliputki.

Kuva 2. Putkien ripustus

Kuva 3. Yksityiskohta putkista

Liike syntyy, kun moottori liikuttaa kierretankoa, mihin kiinnitetty putki pyörähtää. Tämä toisesta päästä käyrä putki osuu siimoihin hieman ja työntää niitä vähän etäämmäs, kunnes ne tipahtavat putken kyydistä ja aloittavat heiluvan liikkeensä (Kuva 4). Koska putket on ripustettu lähes tasapainoisesti siimoista roikkuen, niiden liike on pitkäkestoinen. Kun monta putkea on liikkeessä, ne osuvat myös toisiinsa ja tuottavat ääntä sekä poukkoilevat eri suuntiin. Moottori on säädetty liikahtamaan ajastuksen mukaan, jolloin teokseen syntyy rytmi (Kuva 5).

Kuva 4. Putki, joka pyöriessään liikuttaa siimoja

Kuva 5. Virtalähde ja ajastin

Teos on valaistu pienillä led-valoilla. Valojen edessä on himmennin, joka vähentää liikaa valoa sekä säätää värin oikeaksi. Valot kiinnitetään lähes lattiasta kattoon yltävien kulmien sisään (Kuva 6). Teoksen ollessa esillä kulmat asetellaan installaation reunoille seinien myötäisesti ja putkiin kohdistuen. Tällöin valonlähteet ovat kapean levyn takana piilotettuina ja himmeät valot näkyvät heijastuksina putkien pinnoilla.

Kuva 6. Valon asettelun testausta

6 Pohdinta

Tarkastelin tekstissäni mystistä kokemusta luonnehtivia asioita ja näkökulmia. Esimerkkien kautta syntynyt hahmotus on voinut selkeyttää mystisen kokemuksen elementtejä. Tekstistä voi kuitenkin aistia, että juuri määrittelemättömyys tai sanoinkuvaamattomuus on mystisyyden ydin. Se ei estä analysoimasta sitä, mutta selviä johtopäätöksiä on vaikea esittää. Vastauksien sijaan olen toivottavasti pystynyt lisäämään mahdollisuutta tiedostaa sitä, mikä tuntuu menevän mielen ymmärryksen yli.

Koen käsittelemäni mystisen kokemuksen aspektit potentiaalisina. On hyödyllistä joskus pohtia miten mieli toimii, miten elää tai onko mahdollista tiedostaa uusia näkökulmia. Vaikka vaikutuksia voi olla vaikea saavuttaa nopeasti, se voi johtaa ajan myötä tärkeisiin oivalluksiin ja henkiseen kasvuun. Myös kokemus jostain normaalista ja arkista mystisemmästä voi olla elähdyttävä ja lisätä mielenkiintoa asioihin.

Tuntuu, että juuri mysteeri ja selittämättömyys tekevät asioista kiinnostavia. Kun ei voi ikinä tietää, saavuttaako jotain lopullista lopputulosta, se houkuttaa jatkamaan asian tutkimista. Luovien asioiden työstämisestä leimaa mystisyys, ja taide on hyvä esimerkki siitä tiestä, jonka loppua ei voi tavoittaa. Saavuttamattomalla ja käsittämättömällä on siis käyttökelpoisuutensa. Tällöin myös kokemus mystisyydestä voidaan nähdä mahdollisuutena.

Kuvat

Kuva 1. Valmis teos opinnäytetyönäyttelyssä, s. 7

Kuva 2. Putkien ripustus, s. 22

Kuva 3. Yksityiskohta putkista, s. 23

Kuva 4. Putki, joka pyöriessään liikuttaa siimoja, s. 24

Kuva 5. Virtalähde ja ajastin, s. 24

Kuva 6. Valon asettelun testausta, s. 25

Lähteet

Kuljuntausta, P. Äänen arkisuus ja ihmeellisyys. <http://www.mustekala.info/node/37618>. Luettu 13.3.2016.

Morley, S. 2010. *The Sublime, Documents of Contemporary Art*. London: Whitechapel Gallery, Cambridge (Massachusetts): The MIT Press.

Löyttyniemi, R. 2013. Oudot tunteet: Mystinen kokemus. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/02/13/oudot-tunteet-mystinen-kokemus>. Luettu 12.3.2016.

Tolle, E. 1999. *Läsnäolon voima, Tie henkiseen heräämiseen*. California: New World Library.

Tolle, E. 2005. *Uusi Maa, Elämän tarkoituksen oivaltaminen*. USA: Dutton, division of Penguin USA.

Äänipää. http://www.aanipaa.tamk.fi/taajuu_1.htm#mozTocId685828. Luettu 13.3.2016.